

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук,
професора Безпалової Ольги Ігорівни на дисертацію
Невროзова Олексія Борисовича «Адміністративно-правовий
статус прокуратури в Україні», подану на здобуття наукового
ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 -
адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Прокуратура України створена для захисту прав, свобод та інтересів осіб, суспільства та держави. В умовах проведення реформування органів державної влади, інститут прокуратури перебуває в площині змін, які хоч і формують нові засади діяльності органів прокуратури, проте впливають на адміністративно-правовий статус прокуратури України. Відповідно зміни, пов'язані з реформуванням органів прокуратури, спричиняють необхідність дослідження обраної здобувачем проблематики.

Таким чином, незадоволеність громадян України неналежним забезпеченням публічних прав і свобод прокуратурою України, нерозробленість на науковому рівні цих питань, неврегульованість організаційно-правових чинників діяльності органів прокуратури та ієрархічної системи взаємодії прокурорів, неузгодженість нормативних актів обумовлюють актуальність теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано відповідно до Концепції адміністративної реформи в Україні, затвердженої Указом Президента України від 22 липня 1998 р. № 810, Стратегії сталого

розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276 і планів науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права.

Мета дисертаційного дослідження полягала у тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практичної реалізації прокуратурою України владних повноважень, розкрити та запропонувати пропозиції стосовно вдосконалення адміністративного законодавства, спрямованого на ефективне забезпечення прокуратурою України прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, публічного інтересу держави й суспільства. Сформульовані відповідно до мети **завдання** дозволили дисертанту визначити поняття та особливості адміністративно-правового правового статусу прокуратури України, виробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення обраної проблематики.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертації стала система методів наукового пізнання. Діалектичний метод дав можливість

сформулювати наукову новизну «вперше» щодо створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів і прокурорів, наділивши її компетенцією щодо призначення прокурорів, притягнення їх до дисциплінарної відповідальності. Формально-догматичний метод був провідним при здійсненні тлумачення діючого законодавства. За допомогою соціологічного методу було здійснено соціологічне опитування стосовно виявлення актуальних проблем у сфері діяльності прокуратури України та оброблені його результати. Загалом, комплексне поєднання зазначених методів дослідження стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового статусу прокуратури України.

Наукова новизна одержаних результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвячених аналізу адміністративно-правового статусу прокуратури України. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в зазначеній сфері.

Автором вперше запропоновано створити єдиний орган суддівського самоврядування – Вищу кваліфікаційну комісію суддів і прокурорів України шляхом внесення відповідних змін і доповнень до спеціальних законів про судоустрій і статус суддів та про прокуратуру, поклавши функції кваліфікаційно-

дисциплінарної комісії прокурорів на Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, із доповненням її членами, обраними всеукраїнською конференцією прокурорів.

Особливо точно автор розкрив поняття адміністративно-правового статусу прокуратури України, як сукупності адміністративно-правових елементів, що визначають місце і роль прокуратури в правовій системі, які, на відміну від раніше відомих, підвищують незалежність прокуратури України від органів законодавчої влади і Президента України, зберігаючи централізовану систему ієрархічного підпорядкування прокурорів всередині системи.

Дисертантом удосконалено адміністративно-правові чинники структури прокуратури України, в результаті чого виокремлено системні структурні критерії формування організаційної структури прокуратури різних рівнів, керівної ланки, прокурори яких мають владні повноваження щодо підлеглих прокурорів, проміжної ланки, до яких входять прокурори, які здійснюють як внутрішньо-управлінські, так і процесуальні функції, та ланки процесуальних прокурорів, які безпосередньо забезпечують функції судової влади.

Заслужують уваги наукові положення щодо адміністративних прав та обов'язків прокуратури, як компетенції, що надана державою Генеральному прокурору та підпорядкованим йому прокурорам, яка, на відміну від раніше висвітлених, встановлюється виключно в межах загального дозволу владної компетенції стосовно відновлення порушених прав осіб судовою владою, притягнення винних у скоєнні злочину до кримінальної відповідальності та захисту прав осіб при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян

Особливу наукову цінність мають положення щодо використання ефективного досвіду функціонування прокуратур країн-учасниць ЄС, як органів виконавчої влади, що підпорядковані міністерствам юстиції, так і судової гілки влади, з акцентом на досвід країн Східного партнерства ЄС (Литви, Польщі, Угорщини, Чехії), стосовно посилення незалежності, правової фіксації позаполітичного статусу прокуратури із зосередженням на забезпечувальних функціях судової влади.

Практичне значення одержаних результатів в теоретичній і практичній сферах обумовлюється тим, що сформульовані і обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції впроваджені та можуть бути використані у науково-дослідній сфері, правотворчій сфері та навчальному процесі.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. Не можна погодитися із категоричним твердженням здобувача, що є незаперечним, що прокуратура не може належати до законодавчої влади (С. 39). Так як, у багатьох країнах прокуратура підпорядкована міністерству юстиції.

2. В тексті дисертації, а також у висновках до розділу 1 (С, 76) дисертант до функцій прокуратури відносить різні напрямки її діяльності. При цьому стороною обходить функцію нагляду за додержанням законів, прав і свобод громадян. Хотілося би почути точку зору автора на місце і роль цієї функції в діяльності прокуратури.

3. На С. 96 автор практично ототожнює адміністративні або управлінські повноваження Генерального прокурора. Юридична природа цих двох категорій в аналізованій сфері потребує

уточнення.

4. Сформована автором дефініція адміністративних обов'язків прокурора як зобов'язань, закріплених у відповідних нормативно-правових актах, які виникають під час адміністративних правовідносин прокурора з державою, фізичними та юридичними особами (С. 142), є такою, що не в повному обсязі розкриває юридичну природу цієї категорії.

5. Спірною є пропозиція щодо доповнення компетенції слідчих прокуратур зобов'язанням усебічно, повно й неупереджено дослідити обставини провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого (С. 185), так як, по-перше, вона повторює відомі законодавчі положення, по-друге, інститут слідчих прокуратур є пережитком минулого і таким, що в майбутньому буде ліквідованим.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Повнота висвітлення результатів дослідження.

Основні положення та результати дисертації відображено в десяти наукових публікаціях, п'ять з яких опубліковано в наукових фахових виданнях України, дві – у зарубіжних наукових юридичних виданнях та три – у тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених МОН вимог.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор – Неврозів Олексій Борисович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**доктор юридичних наук, професор
завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції
Харківського національного університету
внутрішніх справ**

О. І. Безпалова

